

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 27 augustus 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2018-004311 - gemeente Voorst
Activiteit : Na-isolatie Cluster C te Voorst
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : IJsseldal Wonen te Twello
Zaaknummer : 2018-004311

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van IJsseldal Wonen, Marktplein 110, 7390AC te Twello, hierna te noemen de aanvrager, van 21 maart 2018 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 21 maart 2018 ontvingen wij een aanvraag van IJsseldal Wonen te Twello voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het verstoren en het vernielen en beschadigen van rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing. De genoemde documentnummers in de voetnoot op pagina 1, zijn gebruikt bij de beoordeling van de aanvraag.

Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten), van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan IJsseldal Wonen te Twello,

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang	
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2 Artikel 3.5 lid 4	Het opzettelijk verstoren Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

A. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het projectgebied zoals aangegeven in figuur 1 van Bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 1 januari 2020.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en de belangen, zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland, indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-004311.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.

8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-004311.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-004311.
10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
11. De deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-004311. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen, zoals genoemd in tabel 3 onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' en opgenomen in het "Projectplan cluster C Voorst - Bijlage bij de ontheffingsaanvraag beschermde soorten Wnb Provincie Gelderland. Tauw, Deventer, rapportnummer 1249547, maart 2018." dienen te worden uitgevoerd. In afwijking van het genoemde projectplan dienen permanente verblijfplaatsen in de te renoveren woningen te worden gecreëerd. Dit wordt gerealiseerd door openingen van 2 à 2,5 centimeter te maken onderaan de houten dakoverstekken en boeiboorden aan de kopse kanten van woningen. Het aanbrengen van de openingen gebeurt in overleg met de deskundige en wordt opgenomen in het werkprotocol.
13. De deskundige begeleidt in elk geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. De volgende afspraken over ecologische begeleiding gelden:
 - Er is overleg met de deskundige vooraf bij het bepalen van planning en uitvoering van de werkzaamheden;
 - Voor de aanvang van de werkzaamheden worden het werkprotocol, de aanpak en de check van de maatregelen door of in overleg met de deskundige vastgesteld;
 - Het aanbrengen van permanente verblijfplaatsen en keuring van de voorzieningen gebeurt onder begeleiding van de deskundige;
 - Het verwijderen van tijdelijke verblijfplaatsen gebeurt onder begeleiding van de deskundige;

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

- Bij verandering van de planning en bij calamiteiten wordt meteen contact opgenomen met de deskundige.
14. Het op te stellen werkprotocol is beschikbaar op de projectlocatie en is bekend bij alle betrokkenen met name de uitvoerenden op de projectlocatie.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

IJsseldal Wonen is van plan om een groot deel uit hun woningbestand te verduurzamen door deze energetisch op te waarderen. Ook de 62 woningen aan de Rozemarijnstraat, Tuinstraat, Lavendelstraat en Marjoleinstraat (Cluster C) te Voorst worden in dat kader aangepakt. Het betreft tweelaags woningen met een zolder en een schuin pannendak. De woningen hebben bakstenen gevels met een spouwmuur, die niet geïsoleerd is. In tuinen en langs straten is opgaande begroeiing in de vorm van vaste planten, stuiken en bomen aanwezig. Oppervlaktewater is afwezig in het plangebied.

IJsseldal Wonen gaat bij deze woningen spouwmuurisolatie, dakisolatie en vloerisolatie toepassen. Voor het toepassen van de dakisolatie wordt de isolatie aan de binnenkant aangebracht. De vloer- en spouwmuurisolatie wordt toegepast bij de woningen die nu nog niet zijn (na-)geïsoleerd. Figuur 1 in Bijlage 1 geeft het plangebied weer, met de 62 woningen. De start van de werkzaamheden is het najaar van 2018. De planning van de werkzaamheden is zodanig dat aanwezige (beschermde) flora en fauna hier zo min mogelijk schade aan ondervinden.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Op 25 en 26 april 2017 heeft Tauw een veldbezoek uitgevoerd ten behoeve van de quickscan (Tauw, 2017). Daarna is op basis van de resultaten van de quickscan in 2017 nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen (Tauw, 2018).

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data;
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF);
- Ecoviewer van Tauw (www.tauw.nl/ecoviewer).

Voor het vleermuisonderzoek zijn de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2013 gehanteerd. De resultaten zijn o.a. opgenomen in het rapport "Projectplan Cluster C Voorst - Bijlage bij de ontheffingsaanvraag beschermde soorten Wnb Provincie Gelderland. Tauw, Deventer, rapportnummer 1249547, maart 2018".

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken is aandacht besteed aan vleermuizen. Tijdens het onderzoek is in het plangebied enkel de gewone dwergvleermuis aangetroffen (zie onderstaande tabel 2). Andere soortengroepen zijn (op basis van de QS) niet onderzocht en derhalve ook niet aangetroffen.

In tabel 2 zijn de aangetroffen beschermde soorten weergegeven, met aantallen en locaties.

Tabel 2: Overzicht van geconstateerde aanwezigheid van beschermde soorten

Soort	Aard van verblijfplaats	Aantal	Locatie	Bijzonderheden
Gewone dwergvleermuis	zomerverblijfplaats	1	Tuinstraat 22	Kopgevel

In figuur 2 (Bijlage 2) is een overzicht te vinden van de locaties van de aangetroffen jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen van vleermuizen.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden wordt:

- 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield, als gevolg van het (na-)isoleren van de spouwmuur ter plekke.

Door na het broedseizoen te werken worden directe effecten op broedende vogels (ook de soorten zonder jaarrond beschermde nesten) vermeden.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

- Er zal worden gewerkt buiten het broedseizoen, waardoor verstoring van broedende vogels wordt voorkomen.
- Aantasting van foerageergebied van vleermuizen wordt voorkomen door niet 's nachts te werken of door met aangepaste verlichting te werken, die niet uitstraalt naar foerageerplekken.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, onvoldoende in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Beschreven mitigerende maatregelen om negatieve effecten van de renovatiewerkzaamheden op de aanwezige verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis te voorkomen, kunnen worden onderverdeeld in:

1. Het nemen van tijdelijke mitigerende maatregelen;
2. Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen of verjagen ruim vóór de ingreep;
3. Het vermijden van gevoelige perioden en verjagen tijdens ingreep;
4. Het creëren van permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen na de ingreep in de nieuw te bouwen woningen.

De mitigerende maatregelen zijn opgenomen in de volgende tabel 3.

Tabel 3. Overzicht van de mitigerende maatregelen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Vermijden gevoelige perioden	Permanente mitigatie
Gewone dwergvleermuis	Plaatsen van 4 vleermuiskasten (type Beaumaris Midi van Vivara) vóór maart 2018 op hooguit 100-200 meter van de huidige locaties. De kasten moeten op minimaal 3 meter hoogte hangen en niet belemmerd worden door objecten. De tijdelijke kasten worden pas weggehaald als de permanente voorzieningen ten minste 6 maanden functioneel zijn.	Voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden en aan het eind van de actieve periode wordt de verblijfplaats ongeschikt gemaakt door vleermuiswerende maatregelen te treffen in de vorm van exclusion flaps. Ongeschikt maken gebeurt tenminste 3 dagen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, waarbij de avondtemperatuur minstens 10°C moet zijn met droog weer en weinig wind. Het ongeschikt maken van de verblijfplaats wordt in overleg met de vleermuisdeskundige bepaald en in ieder geval vóór de gewone dwergvleermuis in winterrust is.	Woning met gewone dwergvleermuis kan na het ongeschikt maken, worden aangepakt in de periode tussen begin oktober en eind maart, in overleg met de vleermuisdeskundige. Het foerageergebied blijft beschikbaar door óf niet 's nachts te werken, óf alleen met aangepaste verlichting, die niet uitstraalt naar de foerageergebieden.	Afwijkend van het projectplan dienen permanente voorzieningen te worden gerealiseerd. Dit dient te gebeuren door openingen van 2 à 2,5 centimeter te maken onderaan houten dakoverstekken en boeiboorden aan de kopse kanten van woningen. De dakoverstekken zijn vaak hol en achter de boeiboorden zit vaak wat ruimte. Dit zijn voor vleermuizen geschikte plekken voor zomer- en paarverblijfplaatsen.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 en 4, het verstoren en beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt verleend voor de soorten, verboden en belangen, zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling door het bevoegde gezag

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij zijn van mening dat het onderzoek op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Aanvullend dient er zorgvuldig gehandeld te worden door in de meest gunstige periode de verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis onbruikbaar te maken. De werkwijze is opgenomen in tabel 3 en wordt vastgesteld in overleg met de ecooloog.

Het is niet te vermijden dat door de na-isolatie van de gevels 1 verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaat. Na de renovatie zijn er permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis aangebracht. Tijdens de werkzaamheden zijn voldoende tijdelijke verblijven in de directe omgeving aangeboden, terwijl er ook nog alternatieven zijn in vergelijkbare woningen in de omgeving. De functionaliteit van de verblijfplaatsen voor de populatie gewone dwergvleermuis blijft tijdens en na de werkzaamheden gegarandeerd.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend.

Andere bevredigende oplossing*In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen*

Het renoveren van de betreffende woningen is locatiegebonden. Het renoveren is een werkwijze waarbij in plaats van sloop, de levensverwachting van de woningen wordt verlengd. Door renovatie en het aanbieden van tijdelijke en permanente alternatieven, blijven met de huidige werkwijze de gewone dwergvleermuis behouden op de projectlocatie. Door gefaseerd te werken en door de renovatieperiode te beperken tot 6 weken per blok, zijn de verblijfplaatsen alleen tijdelijk niet beschikbaar. In alle woningen worden permanente alternatieven aangebracht.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Sloop of nietsdoen zou op termijn ook tot het verdwijnen van de verblijfplaats(en) leiden.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang*In de aanvraag beschreven belang(en)*

In de aanvraag is bepaald welk wettelijk belang op het project van toepassing is. Dit is aangegeven in tabel 1.

Er is aangevraagd op grond "Volksgezondheid en openbare veiligheid". De woningen zijn slecht geïsoleerd. Door de slechte energetische staat van de woningen bestaat het risico dat de woningen steeds minder gewild zijn bij huurders en dreigt er op den duur leegstand. Renovatie is gewenst om de woningen te kunnen behouden en niet tot sloop en nieuwbouw over te moeten gaan. Door de renovatie kan de levensduur van de woningen met enkele decennia verlengd worden. Verduurzaming en levensverlenging verbeteren de woningen ook van energielabel C tot minimaal een B-label. Aanvrager geeft aan dat het een groot openbaar belang is om de doelen van het energieconvenant te behalen en daarmee bij te dragen aan o.a. de klimaatverandering. Het tegengaan van verdere klimaatverandering en het bijdragen aan het energieconvenant wordt niet alleen gezien als openbaar belang, maar ook als van belang voor de volksgezondheid en openbare veiligheid.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met het in de aanvraag beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding*In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten*

Door het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis aan kopgevels op vergelijkbare plekken als de huidige verblijfplaats(en) en door het aanwezig zijn én aanbieden van alternatieven tijdens de werkzaamheden, blijft de functionaliteit van het projectgebied voor de gewone dwergvleermuis als geheel vergelijkbaar met de uitgangssituatie. Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de genoemde soorten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Kaart ligging plangebied
- Bijlage 2: Kaart aangetroffen verblijfplaats(en)

BIJLAGE 1: Ligging plangebied Rozemarijnstraat, Tuinstraat, Lavendelstraat en Marjoleinstraat in Voorst (Cluster C te Voorst).

Figuur 1: Globale ligging van 62 te renoveren eengezinswoningen in het plangebied Rozemarijnstraat, Tuinstraat, Lavendelstraat en Marjoleinstraat (Cluster C) in Voorst.

BIJLAGE 2 Kaart locaties van aangetroffen nesten en verblijfplaatsen in het plangebied van Cluster C.

Figuur 2: Locatie(s) van aangetroffen verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het plangebied Rozemarijnstraat, Tuinstraat, Lavendelstraat en Marjoleinstraat in Voorst (Cluster C).

